

Bij het tekenen uit de verbeelding zijn er verschillende methodes om illusie van diepte te creëren. Maar ook bij het tekenen naar waarneming of het tekenen met behulp van referentiebeelden, kunnen onderstaande principes helpen om het effect van diepte in je werk te versterken. Hoewel onderstaande principes uitgelegd worden aan de hand van een landschap, zijn ze ook van toepassing bij modelstudie en abstract werk.

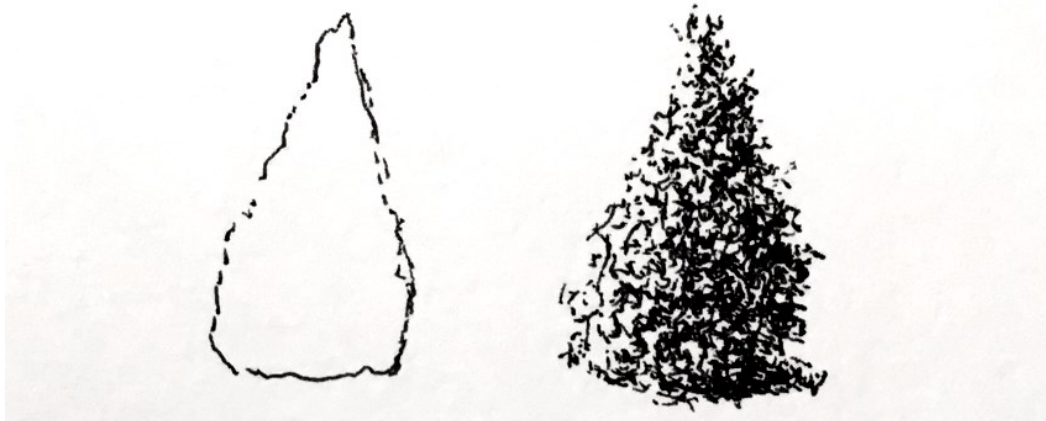
Bewezen manieren om een illusie van diepte te creëren

vrij vertaald door Danny De Vent van RanArtBlog.com

1. Volume

In tegenstelling tot platte objecten lijken 3D-objecten volume te hebben en creëren ze daarom **diepte** in het werk. Een driedimensionaal object heeft hooglicht- en schaduwgebieden, afhankelijk van waar de lichtbron zich bevindt.

Vlak vs 3D-object met volume

voorbeeld:

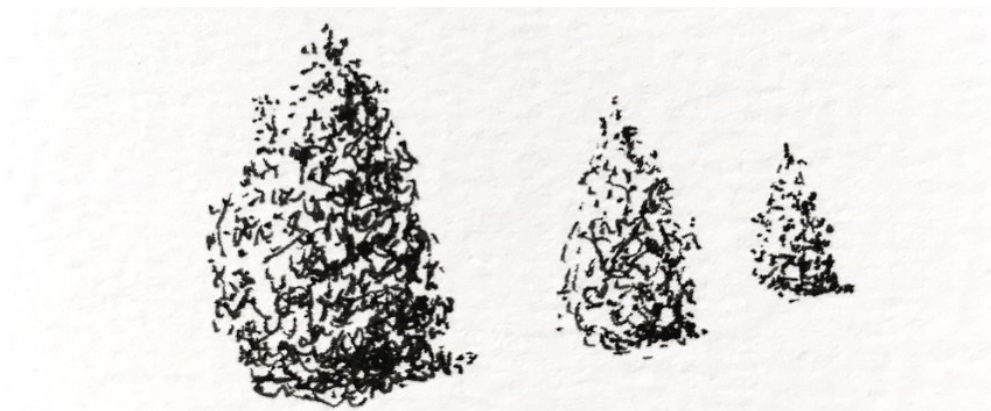

De olijfboom in pen en inkt

2. Grootte

Hoe verder een object is, hoe kleiner het eruit zal zien.

Bij het tekenen van dezelfde soort objecten in verschillende maten, kan men afleiden dat kleinere objecten verder weg zijn en dus een gevoel van diepte in het schilderij creëren.

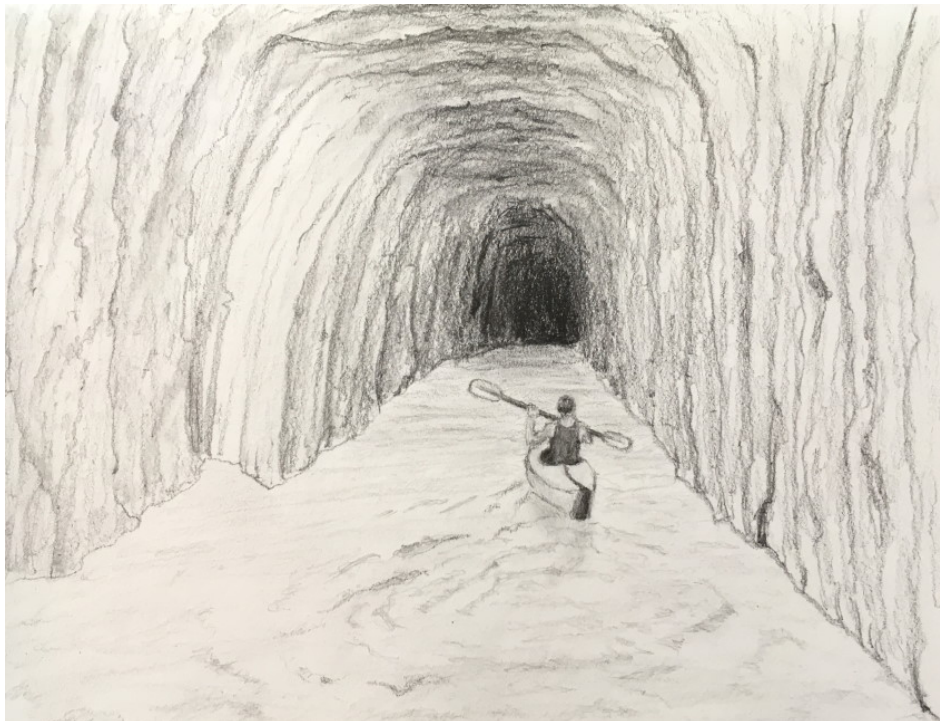
Objecten van verschillende grootte

Voorbeeld:

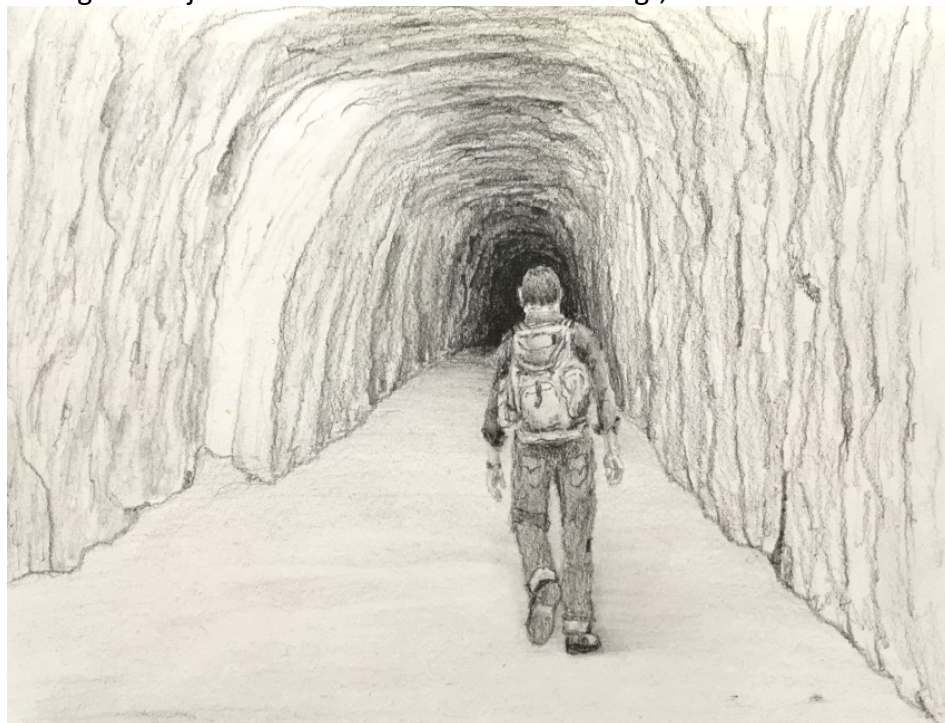
Pen en inkt olijfbomen

Grootte kan ook worden gebruikt om een gevoel van ruimte te creëren. Als je kleine objecten toevoegt aan een gedefinieerde ruimte, ziet deze er groot uit:

Klein object definieert grote ruimte

Als u grote objecten aan dezelfde ruimte toevoegt, ziet deze er klein uit:

Groot object definieert kleine ruimte

3. Overlapping

Een lichaam dat een deel van een ander lichaam verbergt, suggereert dat het lichaam dat het verbergt verder weg is.

Overlappende objecten

Voorbeeld:

Overlappende olijf bomen

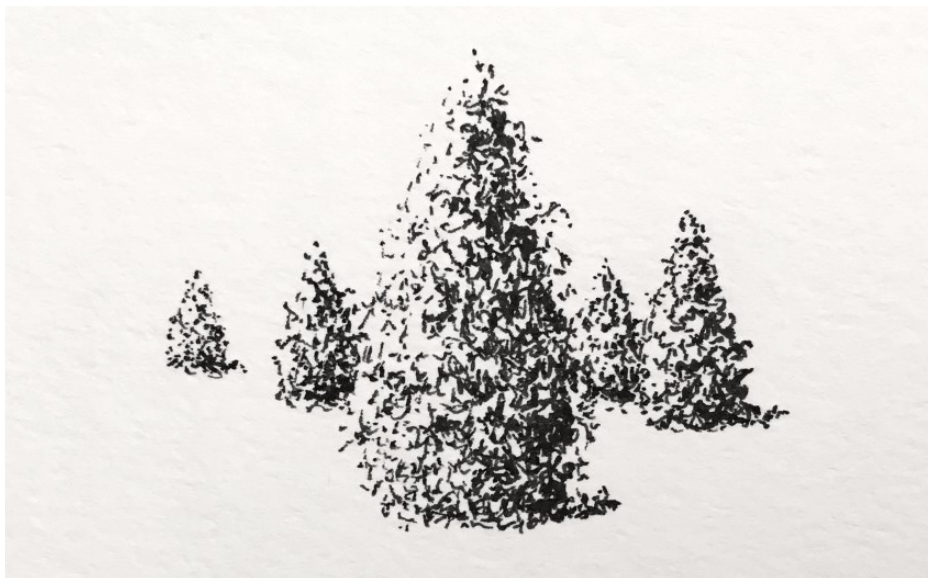
4. Positie/hogte

Objecten die hoger op het schilderijoppervlak staan, lijken verder weg.

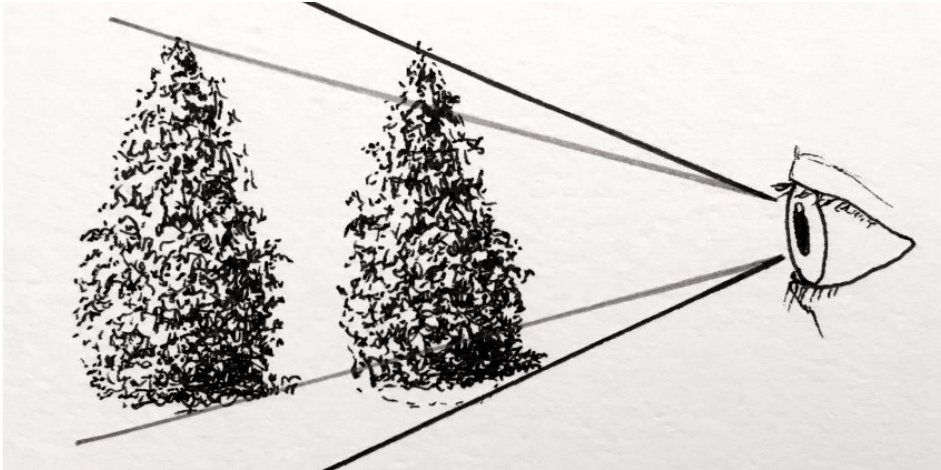
Verschillende positionering

Het is belangrijk, waar je topografische omstandigheden, zoals bergen, heuvels of valleien plaatst. In de meeste gevallen zal de **basis** van dichtere objecten **lager** op het tekenoppervlak liggen en het **bovenste** deel van dichte objecten hoger zijn, **hogter** dan de meeste objecten.

Dichtere objectpositie en hoogte

De reden is de kijkhoek van de waarnemer, we kijken onder een andere hoek naar objecten in de verte tov objecten nabij.

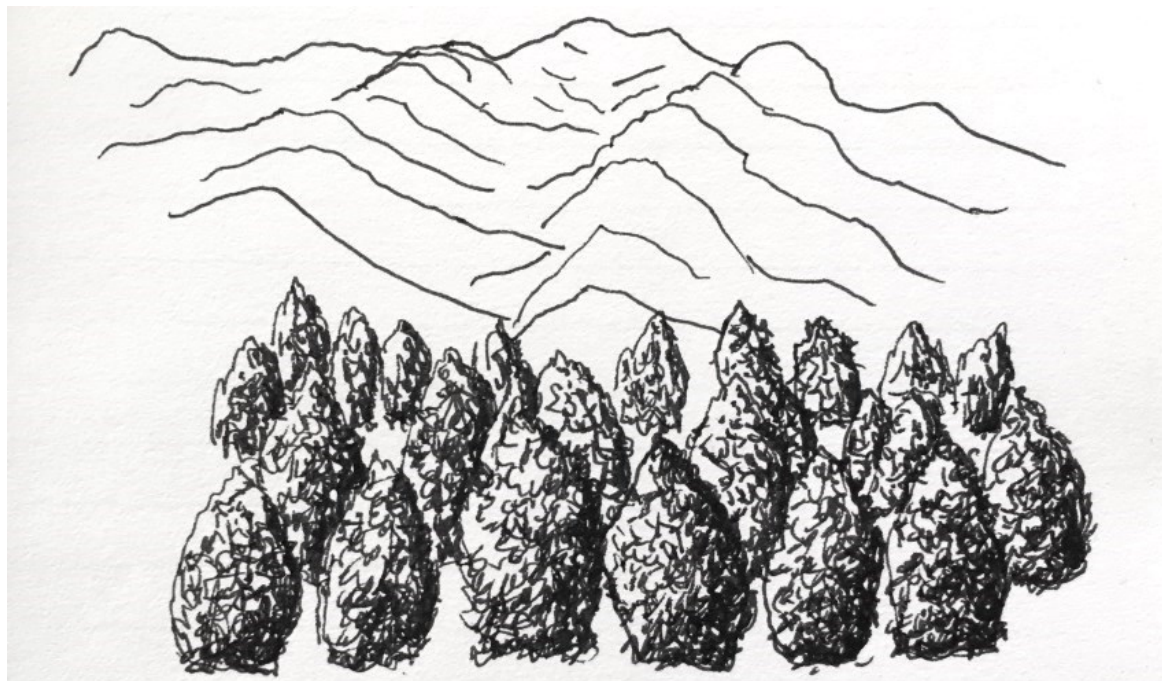
De kijkhoek van de waarnemer.

Voorbeeld:

De positie van de boom

Wanneer u **van bovenaf** kijkt, zal het bovenste deel van de dichtere objecten **lager** op het tekenoppervlak staan.

Zicht van bovenaf (vogelperspectief)

5. Contrast en details

Het contrast tussen de donkere en lichte gebieden neemt af, evenals de hoeveelheid details, omdat een object verder weg is.

Afnemende contrast- en details niveaus

Dat wil zeggen, bij het tekenen of schilderen, zullen de gebieden met een hoog contrast (en meer detail) naar voren komen en gebieden met minder contrast wijken.

Voorbeeld:

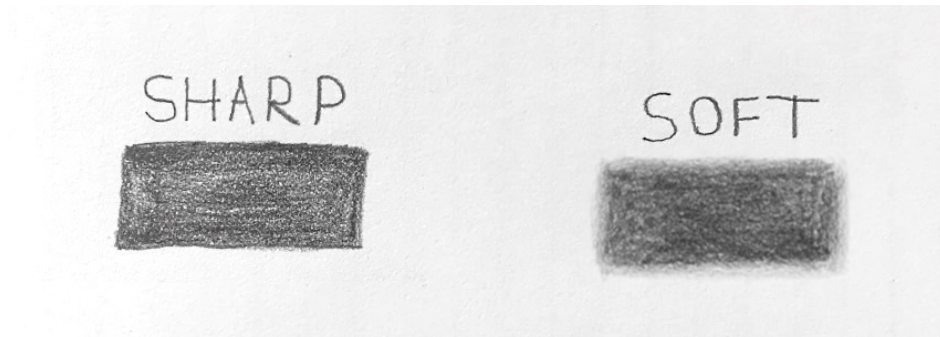

potloodtekening met bomen

6. Randen

Wanneer een object of oppervlak op een **scherpe** manier afgelijnd wordt, zeggen we dat het een **harde rand** heeft.

We spreken van **zachte randen**, wanneer de aflijning **geleidelijk** van donker naar licht evolueert.

Harde/scherpe versus zachte randen

Voorgrondobjecten hebben harde randen en focussen daarom **scherp***

Achtergrondobjecten hebben zachte randen en zijn dus **wazig**.

Achtergrondobjecten hebben zachte randen

Opmerking: Extreem nabije objecten kunnen ook wazig zijn. In dat geval heeft men 3 plannen.

7. Horizon

Door grond en hemel te scheiden met een horizonlijn, bergketen, vegetatie of een andere manier, creëer je diepte.

Bovendien zal door het toevoegen van grond de objecten in je werk niet meer "zweven".

Horizon en grond

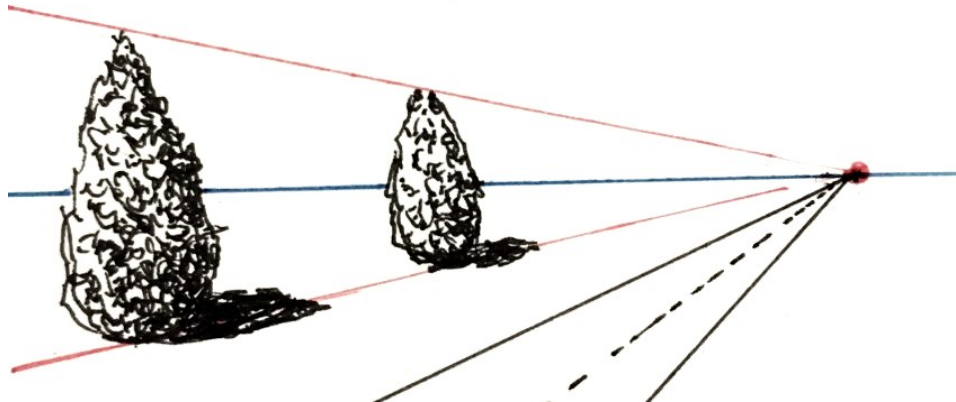
Voorbeeld van potloodtekenen:

Besneeuwde horizon & pijnboom

8. Lineair perspectief

Door lineair perspectief te gebruiken bij het tekenen uit fantasie, kun je een **realistische** diepte creëren.

Lineair perspectief

Voorbeeld:

tekening van een huis in perspectief

9. Verkorting

Objecten in de verte, zoals gebouwen, bomen, bergen, mensen, enz., lijken kleiner omdat ze verder weg zijn. De verhouding tussen hoogte en breedte zal hetzelfde blijven. Er zal m.a.w **geen vervorming** optreden.

Als daarentegen de objecten deel uitmaken **van de grond**, zoals een meer, weg of gazon, zal naarmate de objecten verder weg zijn, de hoogte korter worden t.o.v. de breedte.

Dat geldt ook voor alles wat **gelijkloopt aan de kijkrichting**, in tegenstelling tot wat haaks staat op de kijkrichting . Zo zullen ook wolken worden onderworpen aan verkorting als ze verder weg zijn. De reden is de verandering in de kijkhoek van de waarnemer.

Bijvoorbeeld een rond meer zal elliptischer worden naarmate de afstand tussen het meer en de waarnemer groeit.

verkorting

Opmerking: Slagschaduwen, geworpen op de **grond**, zullen eveneens verkorten.

slagschaduw verkorting

10. Kleuren

Volgens de regels van **atmosferisch perspectief**, hoe verder een object is, hoe meer de kleur (tint) verschuift naar de achtergrondkleur (meestal het blauw van de hemel.)

Groen verschuift licht naar blauw

11. Verzadiging

Hoe verder een object is, hoe minder verzadigd de kleur zal zijn.
M.a.w. de kleur zal minder rijk, helder of intens zijn, waardoor ze neutraal wordt.

Verre objecten zijn dof of grijsachtig

Voorbeeld:

Het olieverfschilderij aan zee

12. Kleurtemperatuur

Paars, blauw en **groen** zijn **koele kleuren**; ze doen denken aan de oceaan of ijs.

Rood, oranje en **geel** zijn **warme kleuren**; ze doen denken aan vuur.

Hoe verder een object verder weg is, hoe meer atmosfeerdeeltjes er tussen het object en de waarnemer zitten. De atmosfeerkleur zal dus een groter effect hebben.

Wanneer de lucht blauw is, zal de kleur van achtergrondobjecten geleidelijk verschuiven naar een blauwe tint als gevolg van verstrooid licht en daarom koeler worden.

Voorgrondobjecten zullen warmer zijn dan de achtergrondobjecten omdat er minder atmosfeerdeeltjes zijn tussen de waarnemer en de voorgrondobjecten.

Tegenovergesteld fenomeen kan optreden bij zonsopgang of zonsondergang.

Temperatuur in landschap

13. Waarden

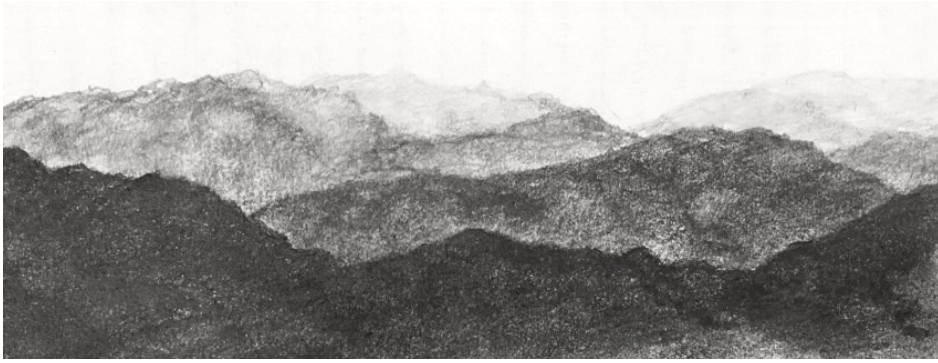
Volgens het **atmosferisch perspectief** zijn objecten in de verte helderder, de kleuren zullen dus lichter zijn.

Een verder object is lichter.

Voor monochromatische tekening, zoals **potloodtekenen**, geldt hetzelfde principe.

Je zal dus extra moeten drukken met je tekenpotlood voor donkere waarden of je gebruikt potloden met verschillende hardheid.

Voorgrondobjecten zijn donkerder

Bovendien kunnen overgangen (verloop of dégradé) in **helderheidswaarden** worden gebruikt om de illusie van diepte te **creëren**.

Overgang van donker naar licht

Overgang van licht naar donker

14. Slagschaduw

Het is belangrijk om slagschaduw te schilderen of te tekenen wanneer dat nodig is en hun richting aan te passen aan de richting van de lichtbron(nen).

slagschaduw

Voorbeeld:

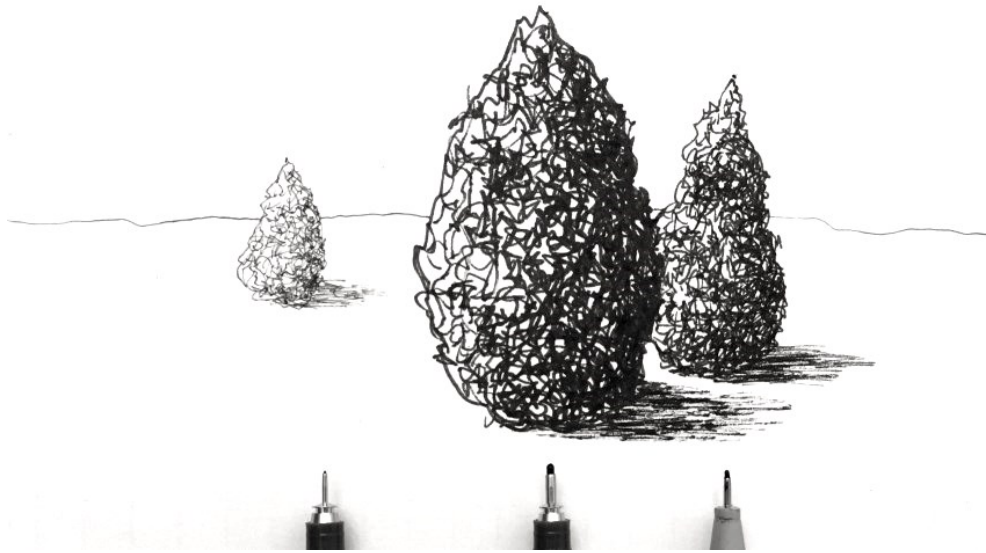

Landschap met pen en inkt

15. Penseelstreken en markeringen

Men kan bij het schilderen van bv blaadjes aan de bomen, dikkere penselen gebruiken voor de blaadjes op voorgrond en fijnere voor die op de achtergrond.

Teken je met een tekenpen gebruik dan een dikkere punt voor het tekenen van voorgrondobjecten en een fijnere punt voor achtergrondobjecten.

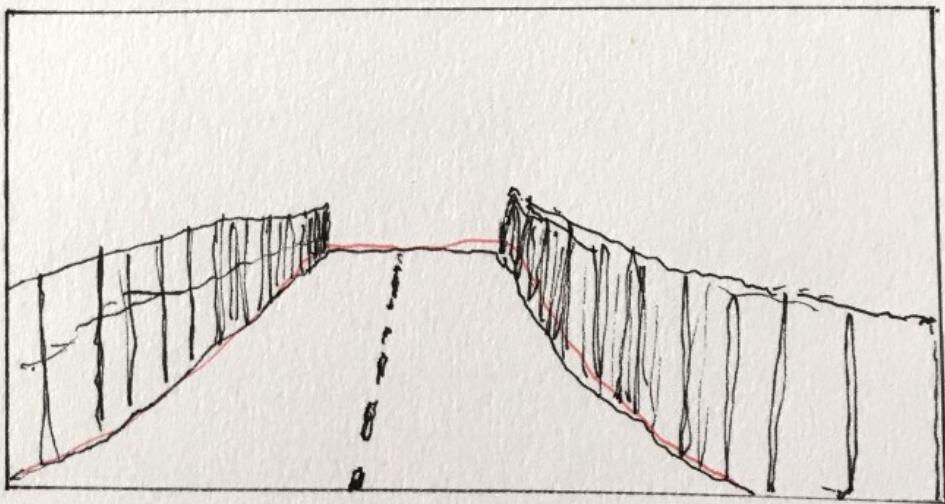
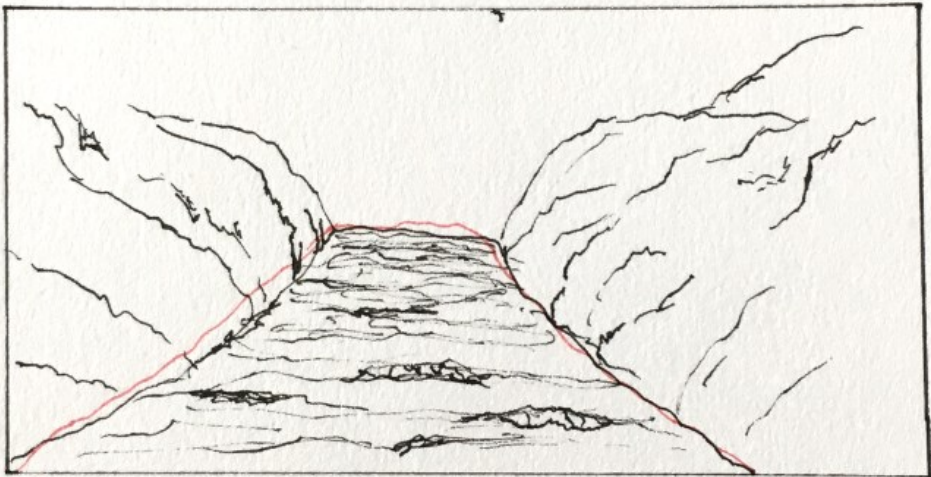
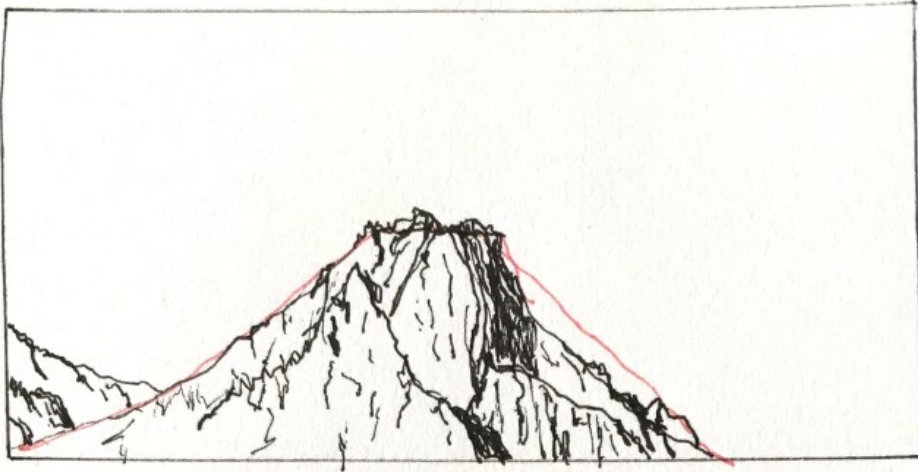

Verschillende punt diktes

Voorbeeld:

Pentekening van een boom

Hiermee markeert u de richting voor het maken van vormen en diepte

De richting van markeringen spelen een belangrijke rol.
In voorgaande schetsen is de basisvorm (in het rood) telkens gelijk,
toch verkrijgt men een compleet andere vorm enkel maar door
een andere richting van markeringen te gebruiken.

Vorstudie, de richting van de peseelstreek wordt reeds aangegeven.

Boom bij zonsondergang, olieverf

Samenvatting

De sleutel tot het creëren van **de illusie van diepte** in een werk is het gebruik van verschillende methodes om een driedimensionale look te produceren op een tweedimensionaal oppervlak.

Wanneer je naar waarneming tekent of schildert; let dan op deze punten:

Kleuren:

Tijdens het gebruik van kleuren is het belangrijk om aandacht te besteden aan kleurkenmerken zoals tint, verzadiging, waarde en temperatuur.

In een monochromatische tekening zijn de juiste helderheidswaarden cruciaal.

Landschap versus stilleven:

Voor landschapsschilderkunst is het belangrijk om lineair en atmosferisch perspectief te begrijpen.

Bij het schilderen van een stilleven worden methodes als contrast, overlap, randen enzovoort belangrijker om diepte te creëren. Dit geldt ook voor modelstudie maar je kan ook het lichaam behandelen als landschap.